

Рівненський державний гуманітарний університет
(повне найменування закладу вищої освіти)
Кафедра Біології та здоров'я людини

ПРОГРАМА КУРСУ

Інтродукція та акліматизація декоративних рослин
(шифр і назва навчальної дисципліни)
спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(шифр і назва спеціальності)
Освітня програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(назва спеціалізації)
Факультет психолого-природничий
(назва інституту, факультету,)

2019–2020 н. р.

Програма Інтродукція та акліматизація декоративних рослин для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Мова навчання українська

Розробники: Ойцусь Л.В. к.б.наук, доцент кафедри біології та здоров'я людини
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та звання)

Програма затверджена на засіданні кафедри біології та здоров'я людини
протокол від "30" серпня 2019 року № 8

Завідувач кафедри біології та здоров'я людини
 (проф. Марциновський В.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від "17" вересня 2019 року № 6

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету
 (доц. Сяська І.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Блоків/модулів – 1	Спеціальність: 014 Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)	Рік підготовки	
Розділів/змістових модулів – 3		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: підготовка презентацій по змістовних модулях		Семестр	
		3-й	
		Вид контролю:	
Загальна кількість годин – 90		Захист роботи	
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійна робота - 7	Освітній ступінь: <i>Магістр</i>	14 год	
		Практичні, семінарські:	
		16 год	
		Лабораторні:	
		<i>не передбачені</i>	
		Самостійна робота:	
		60год.	
		Індивідуальні завдання:	
		9 год	
		Консультації:	
2 год.			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33: 67

для заочної форми навчання – 11: 79

Анотація

Інтродукція та акліматизація рослин мають велике теоретичне і практичне значення. Вони є не лише ефективним засобом вирішення прикладних питань рослинництва, але й дають можливість подальшого розширення знань з еволюції рослинного світу, бо завдяки перенесенню рослин в нові умови прискорюються процеси видо- та формотворення, чітко проявляються фактори еволюції, шляхи і закономірності мінливості рослинних організмів. Розвиток сучасного рослинництва неможливий без залучення нових видів, форм і сортів рослин з інших географічних регіонів або створення нових сортів шляхом селекції. У цьому полягає велике практичне значення інтродукції та акліматизації рослин. Під час вивчення сертифікаційного курсу здобувачі знайомляться з теоретичними та практичними аспектами інтродукції рослин, набувають навичок роботи з методиками оцінки успішності та перспективності інтродукції.

Завданням вивчення курсу є формування у здобувачів наступних **навичок**:

- використовувати базові закони інтродукції та акліматизації декоративних рослин з метою збільшення кількості видів та форм декоративних рослин в садово-парковому господарстві, розмноження нових та перспективних форм декоративних рослин;
- реалізовувати у професійній діяльності світоглядні, загальнонаукові та конкретно-наукові знання про інтродукцію та акліматизації декоративних рослин,
- аналізувати в біоекологічному та технологічному напрямі сучасний комплект методик вивчення біологічних компонентів та їх раціонального використання.
- системно вирішувати актуальні завдання із інтродукції та акліматизації декоративних рослин в межах питань садово-паркового мистецтва;
- проводити наукові дослідження із інтродукції та адаптації декоративних рослин.

Після успішного опанування курсу «Інтродукція та акліматизація декоративних рослин» здобувач повинен

знати:

- особливості росту і розвитку деревних рослин в умовах інтродукції;
- екологічні особливості деревних рослин в умовах інтродукції;
- декоративні ознаки та господарське значення інтродукованих видів деревних рослин;
- районування України з метою інтродукції;
- аналоги фізико-географічних зон України з метою інтродукції;
- зони інтродукційних можливостей;
- основні стадії та етапи інтродукції рослин;
- результати інтродукції деревних рослин в Україну.

уміти:

- провести оцінку успішності акліматизації деревних рослин;
- проводити оцінку життєздатності та перспективності інтродукції рослин на основі візуальних спостережень;
- визначити інтродукційну ємність району інтродукції та швидкість акліматизації рослин;

- обирати та використовувати на практиці основні методи досліджень для розв'язання практичних завдань,
- самостійно працювати з науковою літературою.

володіти навичками екологічно орієнтованої інтродукції та адаптації для різних видів декоративних рослин з метою запровадження в практику декоративного рослинництва принципів адаптивної оцінки перспективного посадкового матеріалу декоративних рослин, їх прискореного розмноження згідно екоетичного імперативу.

РОБОЧА ПРОГРАМА ТА ПЛАН з курсу «Інтродукція та адаптація декоративних рослин»

Усього годин	Лекції (Л)	Практичні (П).	Самостійна робота
90	14	16	60

ПЕРЕЛІК ТЕМ ЛЕКЦІЙ

№п/п	Тематика лекцій	Кількість годин
1	Інтродукція рослин як наукова дисципліна	2
2	Поняття інтродукція, акліматизація, адаптація, натуралізація. Пряме і ступінчате перенесення деревних рослин при інтродукції	2
3	Культивована дендрофлора України. Історія інтродукції рослин	2
4	Групи інтродуцентів за перспективністю. Критерії перспективності інтродуцентів	2
5	Методи інтродукції рослин (теоретичне прогнозування)	2
6	Інтродукційне районування України	2
7	Експедиційні дослідження при інтродукції рослин. Значення гербарію в інтродукційній роботі	2
8	Оцінка успішності інтродукції рослин	2
Всього		16

ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

№п/п	Тематика практичних робіт	Кількість годин
1	Інтродукція рослин як наукова дисципліна.	2
2	Теоретичні основи інтродукції рослин	2
3	Стадії та етапи інтродукції рослин	2
4	Опис інтродуцентів, перспективних для садово-паркового та лісового господарства, агролісомеліорації	2
5	Пряме та ступінчате перенесення рослин при інтродукції.	2
6	Характеристика принципу підбору аналогів. Опис аналогів природних регіонів України.	2

7	Експедиційні дослідження при інтродукції рослин.	2
Всього		14

ПЕРЕЛІК ТЕМ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№п/п	Тематика самостійних робіт	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Інтродукція рослин як наукова дисципліна. Практичні задачі інтродукції та адаптації декоративних рослин	5
2	Тема 2. Історія інтродукції рослин. Внесок ботанічних садів і дендропарків у вирішення проблеми інтродукції рослин	5
3	Тема 3. Теоретичні основи інтродукції рослин. Інтродуценти, перспективні для садово-паркового та лісового господарства, агролісомеліорації	10
4	Тема 4. Стадії та етапи інтродукції рослин. Впровадження в культуру інтродукованих рослин. Пряме і ступінчасте перенесення деревних рослин при інтродукції	10
5	Тема 5. Методи інтродукції рослин. Характеристика методів інтродукції рослин	10
6	Тема 6. Інтродукційне районування України. Принципи підбору аналогів і аналоги природних регіонів України	10
7	Тема 7. Еколого-географічна класифікація перспективних для інтродукції в Україні деревних видів рослин. Класифікація лісових та садово-паркових культур за стійкістю до небезпечних метеорологічних явищ	10
Всього		60

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання з курсу «Інтродукція і акліматизація декоративних рослин» – це виконання завдання на обрану тему у вигляді доповіді і комп'ютерної презентації на задану тему:

Назва завдання	прізвища студентів	Дата доповіді
Презентація альтанки: ландшафтного дизайну, створеного у тому чи іншому стилі садово-паркового мистецтва. Екологічне обґрунтування підбору асортименту рослин. Методи догляду. Альтанка для саду у певному стилі • китайському, мавританському, • романтичному, французькому, • «Кантрі», «дикий сад», • Модерн • Дендроплан приватної садиби.		
Презентація ландшафтного дизайну водойми. Екологічне обґрунтування підбору асортименту рослин. Методи догляду. • штучні водойми і гідроспорудження зі статичною формою води • штучні водойми і гідроспорудження з динамічною		

формою води.		
Презентація об'єкту ландшафтного дизайну, створеного у тому чи іншому стилі садово-паркового мистецтва. Екологічне обґрунтування підбору асортименту рослин. Методи догляду. 1) альпійської гірки 2) рокарію		
Презентація ландшафтного дизайну, створеного у тому чи іншому стилі садово-паркового мистецтва. Екологічне обґрунтування підбору асортименту рослин. Методи догляду. 1) озеленення приміщення в стилі «лофт» 2) сади на дахах 3) зимовий сад 4) внутрішнього подвіря (конкретного у Львові)		

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Політика виставлення балів

Контроль знань, умінь та навичок здобувачів проводиться методом тестування, усного опитування, перевірки та захисту практичних робіт та самостійної роботи.

Методи діагностики успішності навчання:

- 1) поточний контроль (поточне опитування на лекціях, практичних заняттях);
- 2) підсумковий контроль (проводиться в кінці вивчення курсу у формі захисту індивідуальної роботи).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, узагальнююча контрольна робота, захист.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Самостійна робота студентів над практичним та теоретичним навчальною дисципліни здійснюється в таких формах:

- вивчення теоретичного матеріалу, що викладений на лекційних заняттях та призначеного для самостійного опрацювання;
- індивідуальне та групове виконання навчальних завдань, розв'язування ситуаційних завдань з реалістичним змістом.

В якості навчально-методичного забезпечення самостійної роботи студентів використовується базова та додаткова література з дисципліни, інтернет-ресурси, матеріали лекцій, методичні рекомендації до виконання практичних робіт та виконання самостійної роботи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Байрак О.М., Самородов В.М., Панасенко Т.В. Парки Полтавщини: історія створення, сучасний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку. Наукове видання. – Полтава: Верстка, 2007. – 276 с.
2. Білик О.М. Колекція лікарських деревних та чагарникових порід в умовах Державного дендрологічного парку "Устимівський" // Генетичні ресурси рослин. – 2005.– №2.– С. 113- 119.
3. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2003. – 199 с.
4. Карпун Ю. Н. Основы интродукции растений .– Hortus botanicus. – 2. – 2004. –123 с
5. Кохно М.А. Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні.– Київ, 2005. – 48 с.
6. Кохно М.А., Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. – К.: Фітосоціоцентр, 2005. – 48с.
7. Кохно Н.А., Курдюк А.М. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине. – К.: Наук. думка, 1994. – 185с.
8. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. –Київ: Фітосоціоцентр, 2001. – 109 с.
9. Сікура Й.Й., Капустян В.В. Інтродукція рослин (її значення для розвитку цивілізації, ботанічної науки та збереження біорізноманіття рослинного світу). – К.: Фітосоціоцентр, 2003. – 280с.
10. Яцик Р. М. Основи генетики й селекції лісових рослин. Навчальний посібник / Р. М. Яцик, Ю. І. Гайда, В. М. Случик. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. – 288 с.